

[Morten Larsen.]

lærte, der kan deres respektive fag til bunds, men en sådan dygtighed i faget skabes ikke ved korte kursus, men kun gennem vel tilrettelagt læretid, hvor praksis og teori får lov til at følges ad. Modsat tror jeg, det er rigtigt at erkende, at den voldsomme tekniske udvikling periodevis vil skabe flaskehalse i produktionen på den måde, at der i visse egne af landet eller i bestemte fag vil være for få faglærte til det, vi kan kalde en samlet fuld beskæftigelse, hvor også alle ikke-faglærte er i sving. Denne mangel på faglærte her eller dér kan forstærkes yderligere, hvis de ikke-faglærte skal beskæftige sig med de mere tænksumme opgaver på en arbejdsplads, stor eller lille. Teknikken og de dermed følgende ændringer af utallige arbejdspladser kræver, at alle eller næsten alle kan regne, skrive, læse kort og tegninger og meget andet, som folkeskolen hidtil ikke har haft for øje eller simpelt hen ikke har magtet at give i tilstrækkelig grad. Arbejdet er i højere grad blevet mekaniseret, så også den ikke-faglærte i det daglige har brug for i hvert fald et minimum af kendskab til de forskellige maskiners drift og pasning. Den ikke-faglærte skal ikke under nogen omstændigheder konkurrere med den faglærte, nej, han skal supplere, således at de i fællesskab kan skabe den højst mulige beskæftigelse og dermed den størst mulige produktion.

Vi må også gennem den bedst mulige uddannelse af de ikke-faglærte skabe en større bevægelighed på det samlede arbejdsmarked og, som f. eks. gennem egnsudviklingsloven, fra samfundets side prøve at sprede vore arbejdspladser og industrier. Det er efter min mening ikke godt, hverken for København og dens omegn eller for nogen anden by, at industrier fortsat i stærkere grad skal samles i dette hjørne af Danmark. En større bevægelighed på arbejdsmarkedet er nødvendig for at sikre en høj beskæftigelse over de fleste af årets måneder og derigennem en høj produktion, der igen er nødvendig for at sikre den høje levestandard og, hvis ringen skal sluttes, så kan man sige, give den store omsætning og derigennem den høje beskæftigelse.

Jeg kan nok se, at den store bevægelighed fra arbejdsplads til arbejdsplads, fra egn til egn og det, der måske er værre, fra fag

til fag af sideløbende karakter vil skabe vanskeligheder af forskellig art, også af personlig karakter; men ønsker vi den høje beskæftigelse og den store produktion under de ændrede vilkår med teknikken i høj-sædet, må vi prøve at skabe de rigtige forudsætninger, sådan som vi bl. a. ønsker at gøre det gennem denne lov.

Det er efter min mening heller ikke klogt at lukke øjnene for de ændrede vilkår, Danmark kommer til at arbejde under efter 1. juli 1960, når frihandelsområdet, de syv, er en kendsgerning med Danmark som partner i et markedsområde, der har omtrent 90 mill. forbrugere. Det indebærer muligheder, som ikke har været Danmark givet tidligere; men de muligheder kan ikke udnyttes af sig selv, vi må selv medvirke.

En af vejene til at sikre en omstilling til et større marked fra et lille med dets læskærme af told, importregulering, valutacentral, og hvad det nu kaldes alt sammen, går bl. a. over dette lovforslag. Både i overgangstiden og i fremtiden kræver det en dygtig ikke-faglært arbejdskraft, som er i stand til at arbejde under ændrede vilkår skabt af de nye krav, som det store marked uvægerligt må medføre i takt med teknik og anden udvikling.

Hidtil har mangan en ikke-faglært fået en vejledning, der hjalp ham over de mange farlige skær. Mestre, svende, arbejdskammerater m. fl. har givet en uvurderlig håndsrækning indtil nu. Vi tror på, at en sådan vejledning også vil blive givet fremover til gavn for den ufaglærte og dermed for hele sjakket på arbejdspladsen. Vi kan simpelt hen ikke undvære denne vejledning, heller ikke fremefter; men vi er bange for, at den kollegiale hjælp, hvor værdifuld den end er og må være, i fremtiden ikke er tilstrækkelig over for de ændrede og skærpede vilkår. Derfor fremsættes dette lovforslag, og ingen arbejder må skamme sig ved at tage imod de tilbud, det indeholder. Det er ganske naturligt, at der vil være vanskeligheder at overvinde. Folkeskolen kan og skal ikke give alt. Her skal forudsætningerne for at forstå og tage imod en udvikling skabes, mere kan heller næppe forlanges. Derfor må andre midler tages i brug, og dette lovforslag åbner så mange nye veje til erhvervsmæssig viden og fornyelse, at der skulle være skabt et grundlag for den